

Raportul Observatorului 2012/2013 al CNDO Romeurope

Sinteza raportului

Colectivul Național pentru Drepturile Omului Romeurope denunță de mai bine de zece ani stigmatizarea și discriminarea ale căror victime sunt cele aproximativ 20 000 persoane originare din România, Bulgaria sau țări ale Europei de Est care trăiesc în Franța în condiții deosebit de precare. Acest raport al Observatorului are ca temă problema accesului la drepturi al cetățenilor care locuiesc în mahalale și în mod special punerea în aplicare a circularei interministeriale publicate în 26 august 2012¹ care definește cadrul teoretic pentru o politică publică comună.

UN BILANȚ ALARMANT

Situația constatată în acest prim an de guvernare este deosebit de alarmantă: accesul la drepturi a rămas la fel de dificil și evacuările din mahalale se înmulțesc, în marea majoritate a cazurilor fără propunerea unor soluții alternative. Având în vedere situația acestor familii, situație care nu încetează a se deteriora, schimbarea se lasă așteptată în teritoriu iar promisiunile de campanie electorală ale candidatului Hollande par foarte îndepărtate²...

ACCESUL LA DREPTURI: INEGALITĂȚI ȘI DISCRIMINĂRI CARE PERSISTĂ

Per ansamblul tematicilor abordate în raport, practicile instituțiilor continuă să limiteze accesul la drepturi al acestor persoane care trăiesc în condiții precare.

Este din ce în ce mai dificil să obțină acces la prestații sociale, la îngrijire, la școlarizarea copiilor și la un loc de muncă. Toate acestea nu fac decât să sporească caracterul precar al condițiilor de viață la care se adaugă o stigmatizare perpetuă.

⇒ Ședere și îndepărtare

Politica de îndepărtare a persoanelor originare din țări ale Comunității Europene rămâne un mijloc de a crește numărul expulzărilor străinilor considerați indezirabili în teritoriu. În 2011, cetățenii români și bulgari au fost naționalitățile cei mai puternic reprezentate în numărul total al repatrierilor voluntare efectuate de OFII - 56% din ajutoarele pentru repatriere - dar și în centrele și locațiile de retenție. Practicile de hărțuire polițienească pe terenuri la distribuirea

¹ Circulara interministerială din 26 august 2012

<http://circulaire.legifrance.gouv.fr/index.php?action=afficherCirculaire&hit=1>

² Răspunsul lui François Hollande în cadrul campaniei pentru alegerile prezidențiale:

http://romeurope.org/IMG/pdf/Reponse_Parti_Socialiste.pdf

Ordinelor de părăsire a teritoriului francez (OQTF) continuă să persiste și obligă familiile să trăiască într-o atmosferă de teamă și intimidare.

⇒ **Habitat**

O parte din românii și bulgarii sau cetățeni originari din țările din estul Europei aflați în situații precare trăiesc în Franța în ghetouri și mahalale. Habitatul lor nu reprezintă un mod de viață ales în mod voluntar ci o manifestare politică a excluderii de la drepturi și a crizei de locuințe. Ei trăiesc în condiții extrem de precare. Majoritatea nu au acces la apă, electricitate sau servicii de colectare a gunoierului menajer. Majoritatea nu au acces la o locuință, nici măcar la un adăpost de urgență decât în cadrul unor proiecte de inserție specifice. În urma evacuărilor, adăpostirea în regim hotelier rămâne o soluție cel mai adesea inadecvată pentru familii (depărtare de școală, lipsa posibilității de a pregăti mâncare...)

⇒ **Muncă**

Actualul guvern nu a revenit asupra menținerii măsurilor tranzitorii care mărginește și limitează în mod strict accesul la un loc de muncă pentru cetățenii români și bulgari. Au fost într-adevăr stabilite unele înlesniri, dar acestea nu aduc o schimbare reală în teritoriu: procedura de obținere a unei autorizații de muncă rămâne îndelungată și deseori zadarnică, în speță datorită puterii discreționare a administrațiilor.

⇒ **Sănătate**

Evacuările din ariile locative, lipsa de informații a persoanelor în ceea ce privește sistemul sanitar, bariera lingvistică sunt factori care explică dificultățile imense în accesul la servicii de îngrijire medicală cu care se confruntă familiile care locuiesc în ghetouri și mahalale. Potrivit organizației Médecins du Monde, în 2011 doar 14% din adulți și 11% din minorii întâlniți în cadrul misiunilor acesteia aveau drepturi dobândite. Munca de mediere între aceste populații marginalizate și dispozitivele de drept comun trebuie să constituie un obiectiv prioritar.

⇒ **Drepturi sociale**

În ciuda principiilor statuate în textele europene, cetățenii originari din țări ale Comunității Europene nu sunt egali în ceea ce privește accesul la prestații sociale, pentru unele fiind necesară deținerea unui drept de ședere. Dobândirea acestor drepturi rămâne foarte dificilă întrucât este necesar ca persoanele în cauză să facă dovada alegerii domiciliului.

⇒ **Drepturile copilului**

Evacuările repetate au consecințe deosebit de grave asupra școlarizării copiilor. Refuzul anumitor primării de a școlariza copiii care locuiesc în mahalale este contrar legii și principiilor Republicii noastre și trebuie să fie aspru pedepsit. Egalitatea în aplicarea dreptului la educație trebuie reiterată și respectată.

Aceste constatări arată măsura în care chiar și în ziua de azi accesul la drepturi continuă să fie o adevărată cursă cu obstacole pentru aceste familii.

ÎN TERITORIU, O CIRCULARĂ RĂMASĂ LITERĂ MOARTĂ

Circulara interministerială din 26 august 2012 propune un cadru de referință pentru "evacuarea taberelor ilegale". **Ea susține analizarea înainte de evacuare a nevoilor persoanelor prezente în mahalale prin introducerea unor diagnostice individuale.** Colectivele și asociațiile care însoțesc locuitorii mahalalelor s-au slujit de această circulară pentru aplicarea pe plan local a componentei preventive, solicitând prefecturilor să organizeze forumuri comune cu includerea asociațiilor implicate și să inițieze diagnosticele. De 10 luni de zile, CNDO Romeurope constată în ansamblul teritoriului **mari diferențe** între diferitele departamente în ceea ce privește aplicarea circularei din 26 august, și **chiar absența** luării în considerare a componentei preventive a acesteia. Recomandările și instrumentele stabilite de către Delegatul interministerial pentru adăpostire și accesul la locuințe (DIHAL) rămân literă moartă în marea parte a teritoriului, prefectii continuând să evacueze terenurile fără realizarea un diagnostic și fără propuneri de relocare.

⇒ **Evacuări fără propuneri de soluții alternative și la fel de numeroase**

Evacuările din ghetouri și mahalale continuă fără ca familiilor să le fie propuse soluții alternative și în afara cadrului stabilit de circulara interministerială. Aceeași schemă se repetă fără întrerupere. Sunt înființate dispozitive specifice, în Bouches du Rhône cu Grupul de intervenție pentru tabere ilicite (GE2I - Groupe d'intervention des campements illicites). Au fost înregistrate practici ilegale cu intimidări din partea autorităților publice (Essonne și Bouches du Rhône) și hărțuiri din partea locuitorilor din imediata vecinătate (Créneaux în Marsilia și mișcarea de protest din Hellemmes). Operațiunile de evacuare care au avut loc în primăvara 2013 fac dovada înmulțirii acestor acțiuni. Evacuările repetate conduc la vagabondarea forțată a familiilor: în octombrie 2012, evacuarea din Noisy le Grand (Seine Saint Denis) a constrâns familiile să se deplaseze în departamentul vecin.

CNDO Romeurope a numărat **de la publicarea circularei** interministeriale din 26 august 2012 aproape **100 de evacuări din ghetouri și mahalale pe întreg teritoriul Franței.** Ile de France, Bouches du Rhône și Rhône Alpes sunt regiunile în care s-au înregistrat cele mai multe evacuări.

⇒ **Un efort comun și diagnostice inexistente sau insuficiente**

Conform asociațiilor și colectivelor de susținere membre ale Colectivului Romeurope, coordonarea actorilor locali este foarte dispartă în funcție de teritoriu și ia rareori forma unor comitete de asistență. **Un număr foarte mic de prefecturi s-au angajat în organizarea forumurilor comune** în conformitate cu prevederile DIHAL. Aceste cazuri rămân excepții și **nu se traduc în practică printr-o ameliorare semnificativă a situației locuitorilor** ghetourilor și mahalalelor în aceste teritorii și nici măcar prin luarea în calcul a nevoilor acestora. Luarea în calcul a punctului de vedere al actorilor asociativi și definirea unor măsuri de asistență și de inserție a persoanelor evacuate rămâne în mare parte dependentă de voința politică a aleșilor locali și a prefecturilor.

În anumite zone, nu a fost inițiată niciun fel de muncă de cooperare cu actorii asociativi implicați, deseori în ciuda solicitărilor repetate ale asociațiilor în acest sens. În zonele în care au fost

organizate dispozitive de lucru comune în colaborare cu asociațiile, decalajul între principiile formulate în cadrul acestor dispozitive și realitatea situațiilor trăite în teritoriu pun asociațiile în situația de a pune sub semnul întrebării relevanța și eficiența acestor forumuri comune.

În ceea ce privește diagnosticile prevăzute în circulara din 26 august 2012, formele, actorii implicați și metodele utilizate pentru realizarea acestora diferă puternic de la o zonă la alta și sunt deseori foarte departe de principiile pe care le susțin asociațiile și colectivele. **Diagnosticile realizate în teritoriu se aseamănă din ce în ce mai mult cu simple recensăminte care se limitează la selectarea familiilor considerate "integrabile" pe baza unor criterii obscure.**

Per ansamblul teritoriului nu s-a schimbat nimic pentru aceste familii. Evacuările repetate le fac situația din ce în ce mai precară.

Solicităm o implicare puternică a guvernului pentru punerea la punct a unei politici conforme cu valorile Republicii noastre, cu respectarea dreptului comun.